

Spis treści

Wykaz skrótów / 15

Wstęp / 19

Rozdział I

Stymulowany zwrot nadpłaty lub zwrot podatku / 23

1. Uwagi ogólne / 23
2. Skarga na bezczynność w przypadku niezwrócenia nadpłaty wynikającej z decyzji stwierdzającej nadpłatę / 24
3. Dopuszczalność skargi na bezczynność w przypadku nadpłat i zwrotów, których obowiązek wynika z mocy prawa / 30
4. Skarga na bezczynność w przypadku niewypłacenia nadpłaty powstałej na skutek wyeliminowania z obrotu decyzji wymiarowej / 32
5. Wnioski / 35

Rozdział II

Zwrot nadpłaty lub podatku dochodzony przez podatnika w trybie egzekucji administracyjnej / 37

1. Ograniczona możliwość podjęcia przez podatnika egzekucji administracyjnej w zakresie nadpłat i zwrotów / 37
2. Uzasadnienie rozszerzenia zakresu egzekucji administracyjnej w odniesieniu do nadpłat i zwrotów / 40
3. Rozszerzenie zakresu egzekucji administracyjnej w odniesieniu do nadpłat i zwrotów przez modyfikacje o.p. / 41
4. Przesłanki zastosowania egzekucji administracyjnej jako procedury dochodzenia uprawnień podatkowych / 43
5. Wnioski / 46

Rozdział III

Sądowe stwierdzenie istnienia nadpłaty lub zwrotu podatku i orzeczenie zwrotu nadpłaty lub zwrotu podatku / 48

1. Uwagi ogólne / 48
2. Ograniczenie sądowego stwierdzenia nadpłat i zwrotów w świetle polskich regulacji / 49
3. Szeroki zakres sądowego stwierdzenia nadpłat i zwrotów / 51
4. Zwrot nadpłaty poprzez wypłatę odszkodowania / 56
5. Wnioski / 60

Rozdział IV

Przedawnienie prawa do stwierdzenia nadpłaty i zwrotu podatku / 63

1. Uwagi ogólne / 63
2. Przedawnienie prawa do stwierdzenia nadpłaty a prawo organu do zakwestionowania nadpłaty po upływie tego terminu / 64
3. Przedawnienie prawa do stwierdzenia nadpłaty powiązane z zapłatą podatku / 67
4. Przedawnienie terminu dochodzenia nadpłaty związanej z podatkami wynikającymi z wadliwej decyzji lub innego aktu / 74
5. Zawieszenie biegu okresu przedawnienia prawa do stwierdzenia nadpłaty / 77
6. Ograniczenie dotyczące okresu, za który nadpłata może zostać zwrócona / 79
7. Przedawnienie prawa do stwierdzenia nadpłaty w VAT / 80
8. Przedawnienie prawa do samoobliczenia zwrotu podatku oraz do złożenia wniosku o wymiar kwoty zwrotu podatku / 83
9. Wnioski / 85

Rozdział V

Przedawnienie terminu do zwrotu nadpłaty i zwrotu podatku / 88

1. Uwagi ogólne / 88
2. Przedawnienie terminu do zwrotu nadpłaty a odroczenie terminu złożenia deklaracji / 89

3. Przerwanie przedawnienia terminu do zwrotu nadpłaty lub podatku w związku z zaliczeniem nadpłaty na poczet przyszłego zobowiązania podatkowego / **90**
4. Zawieszenie okresu przedawnienia terminu do zwrotu nadpłaty lub zwrotu podatku / **94**
5. Wnioski / **96**

Rozdział VI

Przedawnienie okresu dochodzenia przez organy podatkowe nienależnie przekazanych nadpłat i zwrotów / 98

1. Przedawnienie okresu dochodzenia nienależnie przekazanych nadpłat dochodzonych poprzez określenie wysokości zobowiązania podatkowego / **98**
2. Przedawnienie okresu dochodzenia nienależnie przekazanych zwrotów podatku stanowiących element konstrukcyjny podatku / **100**
3. Brak przedawnienia okresu dochodzenia niektórych nienależnie przekazanych nadpłat i zwrotów podatku / **102**
4. Okres przedawnienia dochodzenia niektórych nienależnie przekazanych nadpłat i zwrotów podatku / **104**
5. Wnioski / **106**

Rozdział VII

Sankcje dotyczące nadpłat i zwrotów / 108

1. Sankcje karne i karne skarbowe za nadużycia związane z uzyskaniem należności wynikających z uprawnień podatkowych / **108**
2. Sankcje podatkowe związane z nadpłatami i zwrotami / **117**
 - 2.1. Rola i definicja sankcji podatkowych / **117**
 - 2.2. Sankcje podatkowe a utrata uprawnień podatkowych będąca podatkową konsekwencją prawną dotyczącą podatnika / **119**
 - 2.3. Rodzaje sankcji podatkowych związanych z naruszeniem przepisów dotyczących funkcjonowania nadpłat i zwrotów / **121**
 - 2.4. Sankcje podatkowe za próbę wyłudzenia nadpłaty lub zwrotu / **125**
3. Wnioski / **131**

Rozdział VIII

Zasady odzyskiwania przez państwo nienależnie przekazanej nadpłaty, zwrotu podatku lub innych nienależnie przekazanych uprawnień podatkowych / 134

1. Administracyjnoprawny tryb dochodzenia nienależnie przekazanych nadpłat / 134
2. Cywilnoprawny tryb dochodzenia nienależnie przekazanych nadpłat / 136
3. Zasady odzyskiwania przez państwo nienależnie przekazanych zwrotów podatku / 141
4. Ograniczenia dotyczące wyeliminowania wadliwego aktu administracyjnego przyznającego lub potwierdzającego uprawnienia podatkowe / 143
5. Ograniczenia dotyczące zmiany lub wyeliminowania zgodnego z prawem aktu administracyjnego przyznającego lub potwierdzającego uprawnienia podatkowe / 146
6. Odsetki w przypadku odzyskiwania nienależnie przekazanych nadpłat i zwrotów / 150
7. Ulgi w spłacie w przypadku nienależnie przekazanych nadpłat i zwrotów i innych należności podatkowych / 153
8. Wnioski / 156

Rozdział IX

Kontrola podatkowa i skarbowa w zakresie nadpłat i zwrotów / 161

1. Pojęcie kontroli prewencyjnej, uprzedniej i następczej w zakresie nadpłat i zwrotów / 161
2. Kontrola uprzednia dotycząca przekazania lub zaliczenia znacznych zwrotów lub nadpłat / 162
3. Kontrola podatkowa dotycząca nadpłat i zwrotów / 170
4. Kontrola skarbowa w zakresie nadpłat i zwrotów / 173
5. Rola kontroli prewencyjnej i następczej prowadzonych przez urzędy kontroli skarbowej w zakresie nadpłat i zwrotów / 176
6. Wnioski / 180

Rozdział X

Kontrola nadzorcza wobec organów dokonujących zwrotów nadpłat i przekazujących zwroty podatku / 184

1. Uwagi ogólne / **184**
2. Możliwość wykorzystania informacji z kontroli następcej / **185**
3. Kontrola nadzorcza Ministerstwa Finansów / **186**
4. Kontrola nadzorcza NIK / **189**
5. Kontrola nadzorcza regionalnych izb obrachunkowych / **198**
 - 5.1. Uwagi ogólne / **198**
 - 5.2. Wadliwe postępowanie organu podatkowego dotyczące nadpłat / **200**
 - 5.2.1. Wadliwe postępowanie organu podatkowego dotyczące nadpłat na gruncie przepisów regulujących księgowość podatkową / **200**
 - 5.2.2. Wadliwe postępowanie organu podatkowego dotyczące nadpłat na gruncie przepisów prawa podatkowego / **205**
 - 5.3. Zachowania organu podatkowego powodujące lub mogące powodować powstanie nadpłaty u podatnika / **209**
 - 5.4. Zachowania podatnika lub innych podmiotów powodujących powstanie nadpłaty / **215**
6. Wnioski / **217**

Rozdział XI

Wytyczne dotyczące kształtu trybu stwierdzania nadpłat i zwrotów wynikające z EKDA i KPPUE / 226

1. Uwagi ogólne / **226**
2. Zasada działania zgodnie z wcześniej przyjętą praktyką lub uzasadnionymi oczekiwaniami podatników / **229**
3. Zasada współmierności, zakazu nadużywania uprawnień, zasada obiektywności, zasada stosownego terminu podjęcia decyzji / **233**
4. Wnioski / **237**

Rozdział XII

Mechanizmy szczególne dotyczące nadpłat i zwrotów / 240

1. Wielość podmiotów, którym przysługuje uprawnienie podatkowe / **240**
 - 1.1. Uwagi ogólne / **240**

- 1.2. Zwrot pośredni nadpłaty a wielość podmiotów, którym przysługuje nadpłata lub na których ciąży zaległość podatkowa / **243**
2. Ograniczony zakres uprawnień podatkowych przysługujący osobom trzecim / **245**
3. Cesja lub zastaw na roszczeniu o zwrot nadpłaty i zwrot podatku przysługujący podmiotom wskazanym przez podatnika / **246**
4. Ochrona podatnika, który zastosował się do wadliwych wzorów deklaracji i wniosków dotyczących nadpłaty i zwrotu podatku / **253**
5. Przesłanki negatywne złożenia wniosku lub deklaracji o stwierdzenie nadpłaty / **254**
6. Szczególne elementy dotyczące czynności sprawdzających związanych z wnioskami o stwierdzenie nadpłaty lub zwrot podatku / **257**
7. Mechanizmy postępowania z wadliwymi wnioskami / **259**
8. Ograniczenia czasowe dotyczące możliwości przeprowadzenia czynności sprawdzających i dokonania autokorekty wniosku / **262**
9. Mechanizmy towarzyszące uprawnieniu organu podatkowego wzywania podatnika do określonego zachowania w ramach czynności sprawdzających / **266**
10. Powiadomienie o zakończeniu czynności sprawdzających dotyczących wniosków zawierających roszczenie podatkowe / **267**
11. Zakwestionowanie w drodze decyzji samoobliczenia podatnika dotyczącego nadpłat i innych należności przysługujących podatnikowi / **269**
12. Kwestionowanie wysokości nadpłaty przez organ podatkowy a termin zwrotu tego świadczenia / **270**
13. Dopuszczalne działania podejmowane przez państwo w celu odmowy zwrotu podatku i rola systemu sądowej kontroli / **272**
14. Zawieszenie zaspokojenia roszczenia dotyczącego nadpłaty, zwrotu lub innego uprawnienia / **274**
15. Podmioty reprezentujące podatnika ubiegającego się o zwrot nadpłat i innych należności w przypadku utraty zdolności prawnej lub ubezwłasnowolnienia / **277**

16. Zaliczenie nadpłaty lub zwrotu podatku na poczet długów podatnika niewynikających z zobowiązań podatkowych istniejących wobec podmiotów publicznych / **277**
 - 16.1. Uwagi ogólne / **277**
 - 16.2. Zasady przekazywania informacji przez podmioty publiczne o wierzytelnościach podlegających realizacji z nadpłat i zwrotów / **281**
 - 16.3. Ograniczenia związane z zastosowaniem przedmiotowego trybu / **284**
 - 16.4. Środki prawne zakwestionowania zaliczenia nadpłaty na rzecz długu podmiotu publicznego / **286**
 - 16.5. Zwrot kosztów organowi dokonującemu zaliczenia nadpłaty na poczet wierzytelności innych podmiotów / **288**
 - 16.6. Inicjowane zaliczenie nadpłaty lub zwrotu podatku na rzecz podmiotu publicznego / **293**
 - 16.7. Zaliczenie nadpłaty na poczet długu a oprocentowanie należne podatnikowi z tytułu nadpłaty / **295**
17. Nadpłata zwracana podatnikowi przez płatnika / **296**
18. Szczególne bezpośrednie formy zwrotu nadpłaty i zwrotu podatku / **299**
19. Odpowiedzialność za nienależnie przekazane uprawnienia podatnika / **301**
20. Gwarancja zabezpieczeniem przekazania zwrotu podatku podatnikowi / **302**
21. Należności dodatkowe, które podlegają zwrotowi wraz z nadpłatami / **304**
22. Minimalny poziom nadpłat, zwrotów, odsetek, które podlegają zwrotowi / **305**
23. Wnioski / **307**

Podsumowanie / **323**

Bibliografia / **361**